

2018

Delårsregnskap tredje kvartal

VISJON, VERDIER OG MÅL

Visjon

SpareBank 1 Telemark – banken for Telemark og telemarkinger

Verdier

Nær

Nær Vi skal ha en nærhet til våre kunder og samarbeidspartnere. Dette skal vi etterleve gjennom personlige relasjoner, tilgjengelighet og god kommunikasjon.

Dyktig

Dyktig Vi skal ha en kompetanse og tilstrebe en dyktighet som både vi og våre kunder kan være stolte av. Med kompetanse mener vi produktet av kunnskap, ferdighet og holdning.

Engasjert

Engasjert Vi skal være initiativrike og entusiastiske. Vårt engasjement overfor kunder og samfunnet skal bidra til et bedre liv i Telemark og for telemarkinger.

Strategisk hovedmålsetning

Vi skal være en lønnsom og solid bank som er attraktiv og har tillit hos våre kunder, samarbeidspartnere og medarbeidere. Vi skal være blant de beste bankene i bruk av moderne kundebetjeningsløsninger. Vi skal ha et tilnærmet fullsortiment tilbud av bank- og forsikringsprodukter / tjenester, enten egenproduserte eller gjennom SpareBank 1 Alliansen.

Kundene skal oppleve at vi er den beste banken på nærhet i alle kanaler, lokal forankring, forståelse av kundes behov, kompetanse og kommunikasjon.

INNHOOLDFORTEGNELSE

SIDETALL

4	1. HOVEDTALL	23	NOTE 7 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER M.V
5	2. NØKKELTALL	24	NOTE 8 FINANSIELLE DERIVATER
6	3. STYRETS BERETNING	25	NOTE 9 LIKVIDITETSRISIKO
12	4. RESULTAT	26	NOTE 10 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER
13	5. BALANSE		
14	6. ENDRING I EGENKAPITALEN	27	NOTE 11 NETTO RESULTAT FRA FINANSIELLE EIENDELER
15	7. KONTANTSTRØMOPPSTILLING		
16	8. RESULTAT FRA KVARTALSREGNSKAPENE	27	NOTE 12 KLASSIFISERING OG MÅLING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER
	9. NOTER TIL REGNSKAPET	30	NOTE 13 ANDRE EIENDELER
17	NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER	30	NOTE 14 INNSKUDD FRA KUNDER
18	NOTE 2 VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER	31	NOTE 15 ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSE
18	NOTE 3 SEGMENTINFORMASJON	31	NOTE 16 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL
19	NOTE 4 KAPITALDEKNING	32	NOTE 17 EGENKAPITALBEVISEIERE OG SPREDNING AV EGENKAPITALBEVIS
21	NOTE 5 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER		
22	NOTE 6 OVERFØRING AV FINANSIELLE EIENDELER		

1 HOVEDTALL

	Konsern					
	Per. Q3 2018		Per. Q3 2017		2017	
	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%
Resultatsammendrag						
Netto renteinntekter	286	1,61 %	276	1,66 %	374	1,67 %
Netto provisjons- og andre inntekter	171	0,96 %	143	0,85 %	197	0,88 %
Netto resultat fra finansielle investeringer	59	0,33 %	31	0,18 %	50	0,22 %
Sum netto inntekter	516	2,90 %	450	2,70 %	621	2,78 %
Sum driftskostnader	220	1,24 %	201	1,21 %	282	1,26 %
Resultat før tap og skatt	296	1,66 %	248	1,49 %	339	1,51 %
Tap på utlån og garantier	2	0,01 %	-2	-0,01 %	-5	-0,02 %
Resultat før skatt	294	1,65 %	250	1,50 %	343	1,53 %
Skattekostnad	58	0,32 %	59	0,35 %	76	0,34 %
Resultat før øvrige resultatposter	236	1,33 %	191	1,15 %	268	1,20 %
Sum andre inntekter og kostnader ført mot egenkapitalen	7	0,04 %	7	0,04 %	-16	-0,07 %
Totalresultat	243	1,37 %	198	1,19 %	252	1,13 %

2 NØKKELTALL

	Konsern		
	Per. Q3 2018	Per. Q3 2017	2017
Lønnsomhet			
Egenkapitalavkastning	10,9 %	9,6 %	10,0 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	11,2 %	9,9 %	9,4 %
Kostnadsprosent (morbank)	39,8 %	40,4 %	42,2 %
Kostnadsprosent (konsern)	42,6 %	44,8 %	45,4 %
Balansetall			
Brutto utlån til kunder inkl overføring til kredittforetak	30 134	27 993	28 451
Brutto utlån til kunder ekskl overføring til kredittforetak	21 283	20 018	19 960
Utlån overført til kredittforetak	8 852	7 975	8 491
Innskudd fra kunder	15 201	13 787	14 068
Innskuddsdekning	71,4 %	68,9 %	70,5 %
Likvidetsreservekrav LCR (morbanken)	183 %	134 %	296 %
Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån	29,4 %	28,5 %	29,8 %
Vekst i forvaltningkapital inkl kredittforetak siste 12 mnd	8,0 %	8,4 %	7,8 %
Utlånsvekst inkludert overføring til kredittforetak siste 12 mnd	7,6 %	8,0 %	6,9 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	10,3 %	5,2 %	6,6 %
Forvaltningkapital	24 508	22 900	23 054
Forvaltningkapital inkl kredittforetak	33 359	30 876	31 546
Egenkapital ekskl hybridkapital	2 988	2 740	2 793
Tap og mislighold i % av brutto utlån			
Tapsprosent utlån	0,01 %	-0,01 %	-0,02 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,4 %	0,3 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,3 %	0,3 %	0,2 %
Soliditet			
Ren kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	15,8 %		
Kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	16,8 %		
Kapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	18,8 %		
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (forholdsmessig konsolidert)	8,1 %		
Ren kjernekapitaldekning (morbanken)	17,2 %	16,6 %	18,0 %
Kjernekapitaldekning (morbanken)	18,0 %	17,1 %	18,5 %
Kapitaldekning (morbanken)	19,8 %	18,3 %	19,6 %
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (morbanken)	9,8 %	9,0 %	10,0 %
Ansvarlig kapital (morbanken)	2 576	2 259	2 448
Risikovektet balanse (morbanken)	13 009	12 337	12 492
Kontor og bemanning			
Antall kontor	7	7	7
Antall årsverk	183,3	175,3	174,7
<i>herav antall årsverk morbank</i>	<i>152,3</i>	<i>153,2</i>	<i>152,7</i>
Antall ansatte	190	180	180
<i>herav antall ansatte morbank</i>	<i>159</i>	<i>158</i>	<i>158</i>
Egenkapitalbevis			
EK-bevisbrøk	36,0 %	36,9 %	36,9 %
Bokført egenkapital per EK-bevis konsern	kr 128,40	kr 128,87	kr 128,87
Resultat pr EK -bevis (kr) (morbank)	kr 11,75	kr 11,70	kr 14,95
Resultat pr EK-bevis (kr) (konsern)	kr 11,89	kr 10,31	kr 14,41
Utbytte pr EK-bevis (kr)	i.a.	i.a.	kr 5,83

Alternative resultatmål (APM) – se bankens nettside

3 STYRETS BERETNING

Sparebanken Telemark tilbyr bank- og forsikringstjenester for person- og bedriftsmarkedet i Telemark og for telemarkinger. Sparebanken Telemarks virksomhet er bygget på målsetning om å være en solid og god lokal aktør som skaper verdier i vår region. Med en kombinasjon av lokal tilstedeværelse, solid rådgiverkompetanse og god tilgjengelighet ved gode digitale løsninger er målsetningen å levere

gode kundeopplevelser. Bankens styrker er bygget på nærhet til kundene og raske, effektive beslutningsprosesser. God lokalkunnskap og høy faglig kompetanse gjør kundebehandlingen fleksibel og effektiv. Banken er en del av SpareBank 1 Alliansen.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Vellykket børsnotering

Bankens egenkapitalbevis ble tatt opp til notering på Oslo Børs den 3. oktober. Bakgrunnen for børsnoteringen av bankens egenkapitalbevis er blant annet at å sikre adgang til egenkapitalmarkedet og dermed gi større fleksibilitet når det gjelder kapitalisering. I tillegg vil en børsnotering gi bankens kunder, ansatte og investorer en mulighet til å bli medeiere i banken.

Bakgrunnen for noteringen kan oppsummeres følgende:

- Sikre god eierstruktur og eierskap i banken fra investorer, kunder og lokalsamfunn.
- Økt oppmerksomhet rundt bankens drift og utvikling.
- Underbygge bankens tilgang på kapital for lønnsom vekst, samt kapitalfleksibilitet for balansestyring.
- Styrke likviditet og finansiell løfteevne hos bankens sparebankstiftelser.

Bookbuilding-perioden for tilbudet av egenkapitalbevis i banken utløp 28. september. Det var betydelig interesse for tilbudet, som ble flere ganger overtegnet. Bankens styre, sammen med eierstiftelsene Sparebankstiftelsen Telemark - Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland vedtok 30. september endelig pris per egenkapitalbevis, allokering og antall egenkapitalbevis som skal selges og utstedes. Tilbudsprisen for egenkapitalbevisene i det institusjonelle tilbudet og det offentlige tilbudet ble fastsatt til NOK 114,00 per egenkapitalbevis, hvilket tilsier en markedsverdi for bankens egenkapitalbevis på totalt ca. NOK 1,24 milliarder. Antall utstedte egenkapitalbevis etter børsnoteringen er på 10.898.630 bevis. Dette er en økning på 3.603.408 egenkapitalbevis sammenlignet med utgangen av kvartalet. Vektet eierbrøk som danner grunnlaget for et eventuelt utbytte for 2018, utgjør om lag 40 prosent for 2018.

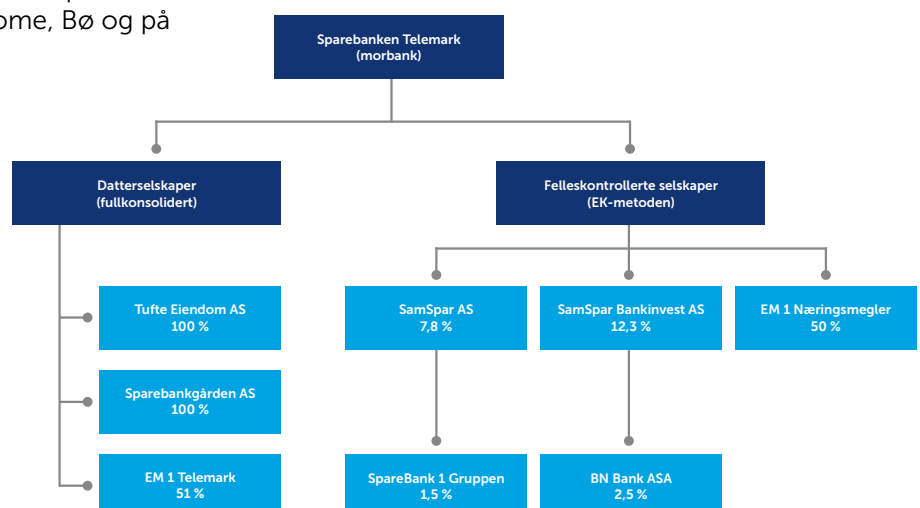
SpareBank 1 Telemark

Sparebanken Telemark har sin forretningsadresse i Storgata 117, Porsgrunn og kontorer i Skien, Bamble, Nome, Bø og Notodden.

EiendomsMegler 1 Telemark er samlokalisert på bankens kontorer i Porsgrunn, Skien, Nome, Bø og på Notodden.

Konsernet Sparebanken Telemark består av morbanken og tre datterselskaper: Tufte Eiendom AS (100 prosent), Sparebankgården AS (100 prosent) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 prosent). I forbindelse med innfusjonering av meglerne i SBBL til EM1 Telemark ble 5 prosent av aksjene til banken solgt til SBBL i januar 2018.

I tillegg har banken tre felleskontrollerte selskaper: SamSpar AS (7,8 prosent), SamSpar Bankinvest AS (12,3 prosent) og EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS (50 prosent).

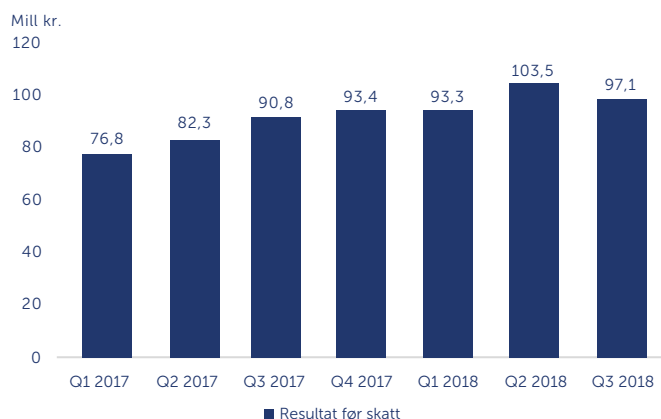
Hovedtall per tredje kvartal 2018 konsern

- Resultat før skatt 294 (250¹) millioner kroner
- Resultat etter skatt 236 (191) millioner kroner
- Avkastning på egenkapitalen 10,9 (9,6) prosent
- Ren kjernekapitaldekning² 15,8 prosent
- Kjernekapitaldekning 16,8 prosent
- Kapitaldekning 18,8 prosent
- Vekst i utlån 7,6 (8,0) prosent og i innskudd 10,3 (5,2) prosent siste 12 måneder

Resultat

Etterfølgende kommentarer og tallstørrelser refererer seg til konsernet dersom annet ikke eksplisitt fremgår.

Konsernet Sparebanken Telemark oppnådde et resultat før skatt på 294 (250) millioner kroner, og et resultat etter skatt på 236 (191) millioner kroner ved utgangen av tredje kvartal 2018. Dette ga en egenkapitalavkastning for konsernet på 10,9 (9,6) prosent.

Tilsvarende resultat for morbanken ble på 290 (275) millioner kroner, mens resultat etter skatt ble 234 (217) millioner kroner. Dette ga en egenkapitalavkastning for morbanken på 11,3 (11,4) prosent.

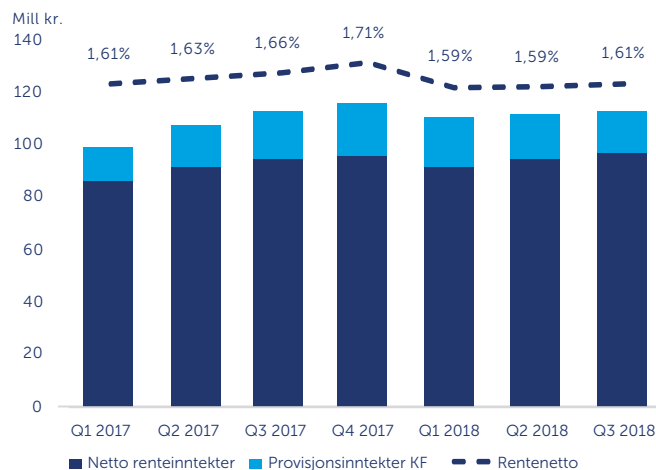
God innskudds- og utlånsvekst gir økt netto renteinntekter og økte provisjonsinntekter fra kredittforetak, men styret ser at det fortsatt er et marginpress. Banken har, med bakgrunn i økt styringsrente, besluttet å øke utlåns- og innskuddsrenten med inntil 0,25 %-poeng. Rentehevingen vil ha full effekt fra 16. november 2018. Rentehevingen forventes ha en positiv effekt på netto renteinntekter.

Netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak

Netto renteinntekter var på 286 (276) millioner kroner. Renteinntekter fra lån overført til kredittforetak regnskapsføres som provisjonsinntekter. Samlede netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekt

fra kredittforetak var på 339 (323) millioner kroner. Dette tilsvarer en økning på 4,8 prosent fra året før. Konsernets rentenetto var på 1,61 (1,66) prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har økt med om lag 6 millioner kroner til 53 millioner kroner målt mot samme periode i fjor.

Provisjonsmarginen fra boligkreditt selskapet var på 0,8 prosent som er på samme nivå som tilsvarende periode i fjor. Provisjonsmarginen fra næringskreditt var på 0,6 mot 0,2 prosent for tilsvarende periode i fjor.

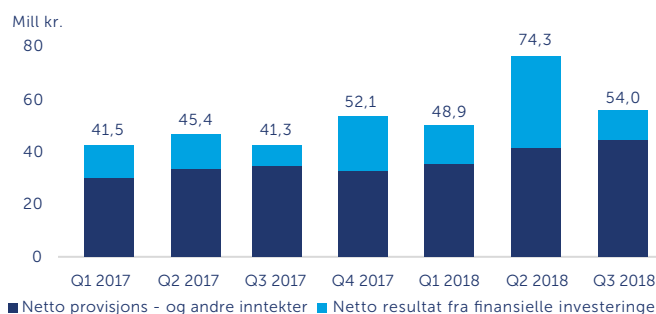
I 2018 skal banken betale sikringsfondsavgift på 10,8 millioner kroner mot 10,3 millioner kroner i 2017. Sikringsfondsavgiften er periodisert i regnskapet med 8,1 (7,7) millioner kroner hittil i år.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter var på 171 (143) millioner kroner, en økning på 28 millioner kroner fra fjor.

Veksten i provisjonsinntekter (20 millioner kroner) kommer fra kredittforetakene (6 millioner kroner), eiendomsmegling (9 millioner kroner), og betalingsformidling (5 millioner kroner).

Andre inntekter viser en vekst med 7 millioner kroner og skyldes gevinst ved salg av to av bankens hytter (4 millioner kroner) samt økte andre inntekter fra eiendomsmegling (3 millioner kroner).

1 Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt
2 Forholdsmessig konsolidert finansforetak, se note 4

Netto resultat fra finansielle investeringer

Netto resultat fra finansielle investeringer utgjorde 59 (31) millioner kroner. Inntektsøkningen skyldes i hovedsak verdiøkning på aksjene i SpareBank 1 Betaling AS (Vipps, BankAxept og BankID) på ca 20 millioner kroner samt høyere utbytte (13 millioner kroner) på aksje- og egenkapitalbevisporteføljen sammenlignet med samme periode i 2017.

Netto resultat fra eierinteresser er på nivå med samme periode i fjor og utgjør 21 millioner kroner. Lavere resultat fra SpareBank 1 Gruppen pga lavere forsikrings- og finansresultater kompenseres av et positivt resultat hos EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS.

Intensjonsavtale om sammenslåing av forsikringsvirksomhetene til SpareBank 1 og DNB

SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA inngikk 24. september en avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter. Sammenslåingen av forsikringsvirksomhetene vil skje ved at DNB Forsikring AS fusjonerer med SpareBank 1 Skadeforsikring AS. SpareBank 1 Gruppen AS skal ha en eierandel på 65 prosent og DNB ASA 35 prosent i det nye selskapet. DNB har i tillegg sikret en opsjon på å kjøpe seg opp til 40 prosent eierandel. Selskapet vil fortsatt være et datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS.

I transaksjonen er det nye skadeselskapet verdsatt til 19,75 milliarder kroner. Tilsvarende verdi legges til grunn når DNB skal øke sin eierandel fra 20 til 35 prosent. SpareBank 1 Gruppen AS vil få en skattefri gevinst på ca. 2,65 milliarder kroner som følge av nedsalget til DNB ASA. SpareBank 1 Gruppen AS sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 Telemark sin andel av et eventuelt utbytte på 2,65 milliarder kroner (1,5 prosent), utgjør ca. 40 millioner kroner.

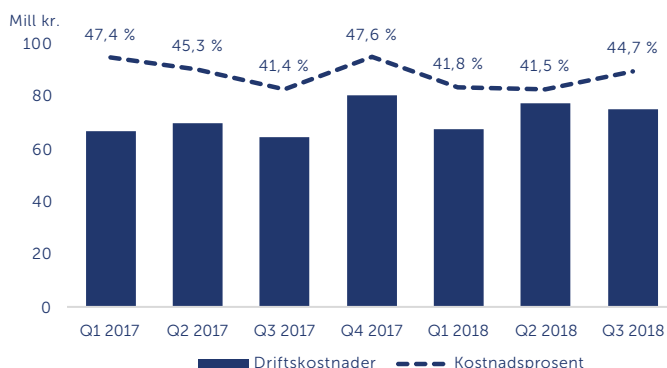
Basert på tall per. 31.12.17 og proforma konsernregnskap, vil fusjonen og ovennevnte transaksjoner samlet sett medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå på ca. 6,9 milliarder kroner. SpareBank 1 Telemark sin andel av denne økningen (1,5 prosent) utgjør ca. 65 millioner kroner og vil i konsernregnskapet regnskapsføres over resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Fusjonen vil etter planen gjennomføres 1. januar 2019, forutsatt godkjenning fra myndighetene.

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjorde 220 (201) millioner kroner. Kostnadene viser en økning på ca 18 millioner. Økningen i driftskostnadene sammenlignet med fjoråret skyldes i hovedsak økte lønns- og

pensjonskostnader som følge av flere årsverk i meglervirksomheten, økte IT kostnader og påløpte kostnader knyttet til børsprosessen.

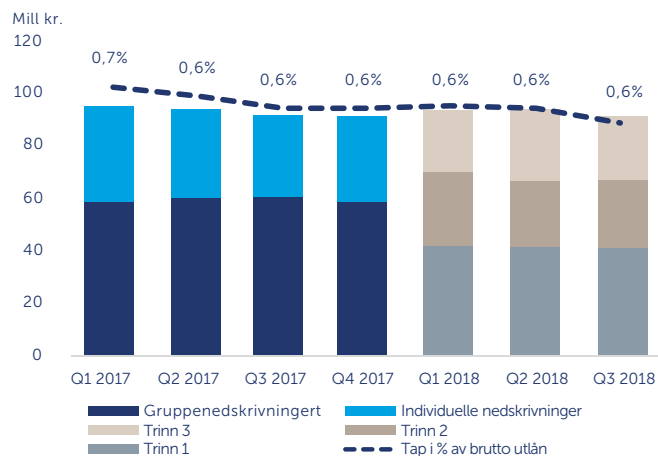

Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter ble på 42,6 (44,8) prosent. Tilsvarende nøkkeltall for morbanken er 39,8 (40,4) prosent.

Tap på utlån og garantier

IFRS 9 «Finansielle instrumenter» erstatter IAS 39 fra og med 01.01.18. Dette har blant annet påvirket måten konsernet vurderer behovet for tapsnedskrivninger på.

Tapsavsetningen i balansen er redusert med 1,4 millioner kroner til 123 millioner kroner sammenlignet med 01.01.18. Tapsavsetning i prosent av brutto utlån utgjør 0,6 prosent av brutto utlån som er uendret fra 01.01.18. Tapsavsetning fordeles med 86 millioner kroner på bedriftsmarkedet og 37 millioner kroner på personmarkedet. Se note 7 for nærmere spesifikasjon.

Styret har lagt vekt på at banken skal ha en moderat risikoprofil på kredittrisiko, og har historisk hatt lave tap på utlån og garantier. Tapskostnadene per utgangen av tredje kvartal er på 2,2 (-1,9) millioner kroner og utgjør 0,01 prosent av brutto utlån.

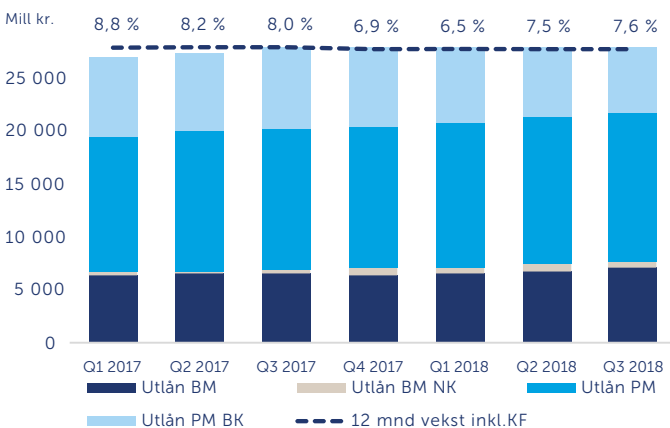
Banken har tett oppfølging av engasjementer i risikoklasse J og K (trinn 3 i nedskrivningsmodellen etter IFRS 9). Disse engasjementene utgjør 0,6 prosent av utlånsporteføljen på balansen som er marginalt ned sammenlignet med 01.01.18 (0,8 prosent).

Balanse og soliditet

Konsernets forvaltningskapital inkludert overført til kredittforetak var 33.359 (30.876) millioner kroner ved utgangen av kvartalet, en økning på 2.484 millioner kroner eller 8,0 prosent målt mot samme periode i 2017. Konsernets forvaltningskapital var på 24.508 (22.900) millioner kroner, en økning med 1.607 millioner kroner tilsvarende 7,0 prosent siste 12 måneder.

Utlån

Samlede utlån før overføring til kredittforetak var 30.134 (27.993) millioner kroner, som er en økning på 7,6 prosent siste 12 måneder. Samlede utlån etter overføring til kredittforetak var på 21.283 (20.018) millioner kroner. Av konsernets samlede utlån inkludert overføring til kredittforetak utgjorde andelen til bedriftsmarkedet 25,6 prosent mot 24,5 prosent for fjoråret. Det har ikke vært vesentlige endringer i bankens kredittrisikoprofil siste året.

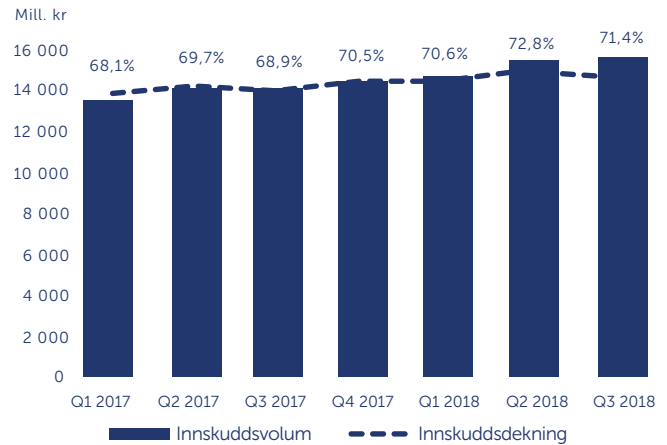

Vi ser en økende etterspørsel etter fastrentelån med en vekst på 22,8 prosent hittil i år. Fastrenteutlån var ved utgangen av kvartalet på 1.456 (1.220) millioner kroner, som er en økning på 19,3 prosent fra samme periode i 2017.

Innskudd

Konsernet hadde per utgangen av kvartalet innskuddsvolum på 15.201 (13.787) millioner kroner, som tilsvarer en 12 måneders vekst på 1.414 millioner kroner eller 10,3 prosent. Innskuddsdekningen etter overføring til kredittforetak var på 71,4 (68,9) prosent.

Konsernets 10 største innskuddskunder utgjør ca. 5 prosent av totale innskudd. Innskudd som ikke inngår

innskudds garantiordningen utgjorde per. utgangen av kvartalet ca. 19 prosent av konsernets samlede innskudd.

Innskuddsporteføljen er diversifisert og store innskudd er i all hovedsak bundet på 31 dager.

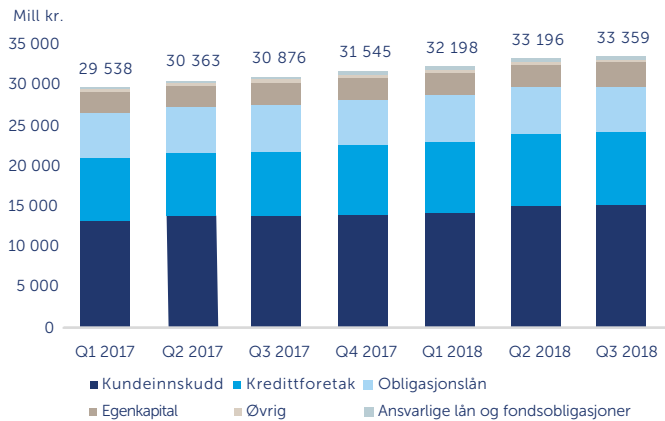
Langsiktig finansiering

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var på 6.106 (6.185) millioner kroner. Disse består av 5.605 millioner kroner i obligasjonsgjeld, 250 millioner kroner i ansvarlig obligasjonslån, en fondsobligasjon på 100 millioner kroner, samt et bilateralt lån på 150 millioner kroner. Sistnevnte er lån fra Eksportfinans ASA med forfall i september 2022.

Den gjennomsnittlige restløpetiden på gjelden var ved utgangen av kvartalet på 3,1 (2,7) år. Konsernet har en god likviditetssituasjon. 501 millioner kroner av gjelden har forfall de neste 12 månedene og vil bli erstattet med ny markedsfinansiering.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS var på henholdsvis 8.276 millioner kroner og 576 millioner kroner. Samlet overførsel til kredittforetak utgjør 29,4 prosent av brutto utlån. Overførsel til boligkredittforetaket utgjør 36,9 prosent av brutto utlån til personmarkedet.

Hittil i år har det vært overført lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS på henholdsvis 414 (315) millioner kroner og -54 (91) millioner kroner. Nedgangen i Næringskreditt skyldes refinansiering av lån.

Likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av finansieringen på ulike markeder, kilder og løpetider. Bankens styre har vedtatt en likviditetspolicy som blant annet inneholder beredskapsplaner og stresstester.

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god.

Rentebærende verdipapirer

Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer var på 1.209 (902) millioner kroner. Gjennomsnittlig løpetid på bankens obligasjonsportefølje var 2,3 (2,9) år. Avkastningen på porteføljen er på 1,4 (2,1) prosent tilsvarende 11,2 (13,7) millioner kroner.

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler består i all hovedsak av aksjer i allianseselskaper og har en bokført verdi på 733 (601) millioner kroner ved utgangen av kvartalet.

Eierinteresser i konsernselskaper

Sparebanken Telemark har tre datterselskaper: Tuft Eiendom AS (100 prosent), Sparebankgården AS (100 prosent) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 prosent). I konsernregnskapet til banken er bankens tre datterselskaper fullt ut konsolidert inn. Resultat fra datterskapene er innregnet i resultatet per utgangen av tredje kvartal med 5,6 (4,1) millioner kroner hvor EiendomsMegler 1 Telemark leverer et resultat etter skatt på 4,2 (2,7) millioner kroner per tredje kvartal i 2018. Bedring i resultat hittil i år sammenlignet med 2017 skyldes høy aktivitet med flere solgte boliger. Resultat i eiendomsselskapene (Tuft Eiendom AS og Sparebankgården AS) er på nivå med fjoråret ca 1,4 millioner kroner.

I bankens selskapsregnskap er aksjer i datterselskap bokført til historisk kost som per. utgangen av kvartalet utgjør 29 (32) millioner kroner. Banken solgte i januar 2018 5 prosent av aksjene i EiendomsMegler 1 Telemark til Skien Boligbyggelag. Gevinst (1,0 million kroner) knyttet til aksjesalget er eliminert i konsernet.

Eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter

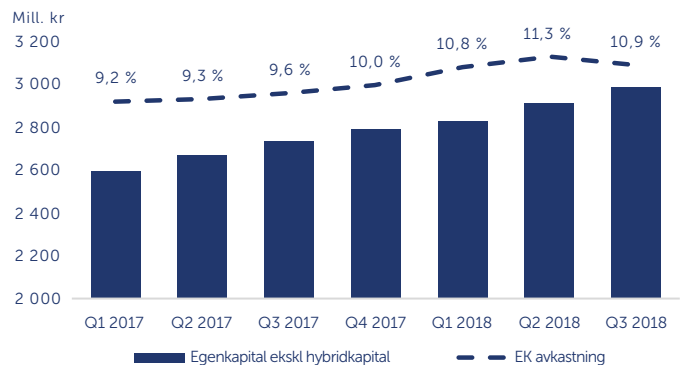
Bokført verdi av aksjer i felleskontrollerte virksomheter utgjorde 210 (202) millioner kroner. Investeringene i bankens tre felleskontrollerte selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og

kostmetoden i morbank regnskapet. Kostpris på aksjene i de tre felleskontrollerte virksomhetene er på 86 (86) millioner kroner.

Resultat fra felleskontrollerte virksomheter per tredje kvartalet er inntektsført med 21,3 (21,4) millioner kroner. Tilsvarende er utbytte inntektsført i morbanken med 22 (50³) millioner kroner.

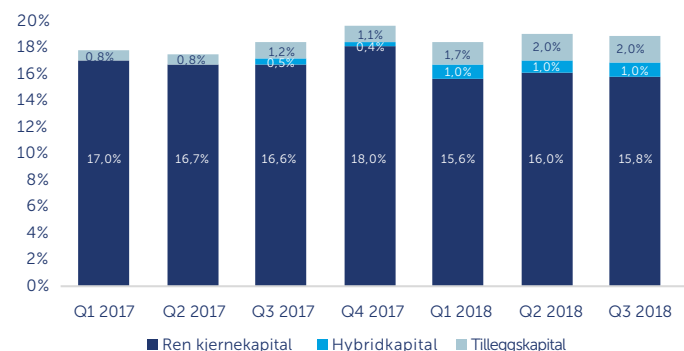
Egenkapital og soliditet

Konsernets egenkapital ekskl. fondsobligasjon var 2.988 (2.740) millioner kroner inkludert resultat hittil i år.

Egenkapitalavkastningen på resultat før øvrige resultatposter var på 10,9 (9,6) prosent, mens egenkapitalavkastningen på totalresultatet var på 11,2 (9,9) prosent.

Fra 2018 foretar banken forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt Norge AS og SamSpar Bankinvest AS (BN Bank). Ved utgangen av kvartalet hadde konsernet en ren kjernekapitaldekning⁴ på 15,8 prosent, kjernekapitaldekning på 16,8 prosent og kapitaldekning på 18,8 prosent. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) forholdsmessig konsolidert er på 8,1 prosent.

Tilsvarende tall for morbanken var henholdsvis 17,2 (16,6) prosent, 18,0 (17,1) prosent og 19,8 (18,3) prosent. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) utgjorde 9,8 (9,0) prosent.

Regnskapet for tredje kvartal har ikke vært gjenstand for delårsrevisjon. Resultatet for tredje kvartal er derfor ikke tillagt den ansvarlige kapitalen. Resultat per. første halvår er inkludert. Se for øvrig omtale i halvårsrapporten for 2018.

³ Gjennomstrømmende utbytte i 2017
⁴ Forholdsmessig konsolidert

Personmarkedet

Utlånsporteføljen inkludert overført til kredittforetak til personmarkedet var 22.423 (21.130) millioner kroner ved utgangen av kvartalet. Dette gir en 12 måneders vekst på om lag 1.293 millioner kroner tilsvarende 6,1 prosent. Banken har god vekst i personmarkedet for kunder i Telemark og telemarkinger bosatt utenfor Telemark. Resultat før tap og skatt fra personmarkedet var på ca. 159 millioner kroner mot ca. 163 millioner kroner i 2017. Se note 3 for ytterligere spesifikasjon.

Ved utgangen av kvartalet viser tall fra eiendomverdi at banken har en andel på 24,1 prosent av pantasatte boliger på personkundesiden i Telemark⁵.

Personkundemarkedet opplever en stor økning i etterspørselen etter fastrentelån med en vekst hittil i år på 271 millioner kroner (22,8 prosent).

Bedriftsmarkedet

Utlånsporteføljen inkludert overført til kredittforetak for bedriftsmarkedet var 7.712 (6.864) millioner kroner ved utgangen av kvartalet. Dette gir en årsvekst på om lag 850 millioner kroner tilsvarende 12,4 prosent. Resultat før tap og skatt fra bedriftsmarkedet var på ca. 133 millioner kroner mot ca. 112 millioner kroner i 2017. Se note 3 for ytterligere spesifikasjon.

Sparebanken Telemark ønsker å være et attraktivt og kompetent finanshus for næringslivet i Telemark med et bredt tilbud av produkter til konkurransedyktige vilkår. Gjennom dette bidrar banken med å være en god støttespiller for regionen og for næringslivet generelt, samt å bidra til en positiv utvikling både i forhold til å bevare og skape nye arbeidsplasser i Telemark.

Organisatoriske forhold

Konsernet hadde 190 ansatte fordelt på 183,3 årsverk per tredje kvartal mot 180 ansatte og 175,3 årsverk på samme tidspunkt i fjor. Økningen i årsverk skyldes overtakelse av eiendomsmegler-virksomheten til SBBL fra 01.01.18.

⁵ Eiendomsverdi kvartalsrapport 3. kvartal 2018

Det har vært rolig organisatorisk i tredje kvartal. Sykefraværet ligger på samme nivå som andre kvartal og merkbart lavere enn på samme tidspunkt i fjor. Dette er positivt og det jobbes kontinuerlig med forebygging, oppfølging og tilrettelegging på individnivå.

Risikostyring kredittrisiko

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Alle kreditter besluttes i henhold til bankens bevilgningsreglement. Overvåkning av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiserings-system utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen hvor de enkelte kunder klassifiseres på bakgrunn av betalingsevne, soliditet og sikkerhet.

Tapsutviklingen i banken vil være avhengig av den generelle økonomiske utviklingen i Norge. Det har hittil i år vært lave tap på utlån og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Styret vurderer kvaliteten på utlånsporteføljen som tilfredsstillende med svært lave tap.

Utsiktene fremover

Styret vurderer bankens resultat som godt.

Styret forventer i tråd med markedsaktørene at markedsrentene vil øke svakt fremover i tråd med at styringsrenten settes gradvis opp. Myndighetenes innføring av nye krav til i boliglån fra 1. juli vil kunne føre til lavere etterspørsel etter lån. En svakere utvikling i boligprisene vil også kunne påvirke etterspørselen etter lån. Styret er av den oppfatning at det fremdeles vil være sterk konkurranse om boliglån.

Telemark har merket lite til utfordringene i norsk økonomi de senere år, og har hatt en god økonomisk utvikling. Arbeidsledigheten i Telemark målt med NAV har hatt en gunstig utvikling. Boligprisene har hatt en stabil utvikling i første halvår.

Styret forventer fortsatt stabil utvikling i fylket, både med hensyn til boligprisutvikling og økonomisk vekst. Bankens utvikling forventer å følge dette.

Styret i Sparebanken Telemark

Porsgrunn, 9. november 2018

Per Richard Johansen
Styrets leder

Per Wold

Anne Berg Behring

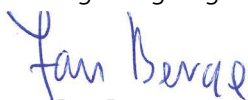
Ingeborg Fogt Bergby

Morten C. Christoffersen

Jan Erling Nilsen

Jan Berge

May Britt Boye

Per Halvorsen
Adm.banksjef

4 RESULTAT

Morbank					Konsern					
2017	Q3 2017	Q3 2018	Per. Q3 2017	Per. Q3 2018	Noter	Per. Q3 2018	Per. Q3 2017	Q3 2018	Q3 2017	2017
617	157	152	460	442		440	459	151	156	616
		15		41		41		15		
242	61	69	183	196		195	183	68	61	242
374	96	98	277	287		286	276	98	96	374
184	49	48	134	146	10	172	152	56	55	210
22	6	6	16	16	10	16	16	6	6	22
2	1	5	2	6	10	14	7	9	2	9
165	44	47	120	136		171	143	59	52	197
62		4	58	43	11	19	6	3	0	11
					11	21	21	7	7	34
5	-1	1	3	19	11	19	3	1	-1	5
67	-1	5	61	62		59	31	11	6	50
607	139	150	458	485		516	450	168	154	621
123	27	29	87	95		119	103	38	33	145
124	30	36	90	91		93	90	35	29	125
10	2	2	7	7		8	9	3	3	12
256	59	67	185	193		220	201	75	64	282
351	80	83	273	292		296	248	93	89	339
-5	0,3	-4	-2	2	7	2	-2	-4	0,3	-5
-3	2									
352	81	87	275	290		294	250	97	89	343
74	21	21	58	56		58	59	22	21	76
278	60	66	217	234		236	191	75	68	268
						234,3	189,8	74,2	67,2	266,6
						2,1	1,2	1,3	0,5	1,2
kr 14,95	kr 3,25	kr 3,28	kr 11,70	kr 11,75		kr 11,89	kr 10,31	kr 3,72	kr 3,74	kr 14,41

Utvidet resultat etter IAS 1

Morbank					Oppstilling over andre inntekter og kostnader					
2017	Q3 2017	Q3 2018	Per. Q3 2017	Per. Q3 2018	Noter	Per. Q3 2018	Per. Q3 2017	Q3 2018	Q3 2017	2017
278	60	66	217	234		236	191	75	68	268
10	3,6		7,6		12		7,6		3,6	10
						-0,4	-0,5	0,1	0,1	-3
		-0,2		6,9	8	6,9		-0,2		
-23										-23
-13	4	-0,2	8	7		7	7	-0,1	4	-16
265	64	66	225	241		243	198	75	71	252
						240,8	196,9	74,2	70,8	250,6
						2,1	1,2	1,3	0,5	1,2
kr 14,19	kr 3,44	kr 3,21	kr 12,10	kr 11,95		kr 12,07	kr 10,67	kr 3,67	kr 3,92	kr 13,49

5 BALANSE

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.09.17	30.09.18	Noter	30.09.18	30.09.17	31.12.17
				Eiendeler		
134	23	71		71	23	134
1 076	1 039	875		875	1 039	1 076
19 877	19 933	21 205	3,5,6,7	21 175	19 895	19 839
918	902	1 209	12	1 209	902	918
4	7	20	8	20	7	4
673	601	733	12	733	601	673
29	32	29		0,0	0,0	0,0
86	86	86		210	202	212
120	124	125		167	174	168
15	6	15		15	5	15
5	40	8	13	33	53	15
22 936	22 794	24 376		24 508	22 900	23 054
				Gjeld		
150	150	150		150	150	150
14 080	13 801	15 212	3,14	15 201	13 787	14 068
5 552	5 734	5 605	12	5 605	5 734	5 552
13	14	6	8	6	14	13
200	200	250	16	250	200	200
168	161	187	15	206	174	178
20 164	20 061	21 410		21 419	20 060	20 161
				Egenkapital		
686	686	730		730	686	686
2	2	18		18	2	2
290	196	189		189	196	290
100	100	100		100	100	100
1 671	1 510	1 667		1 667	1 510	1 671
24	239	262		380	343	142
				4	3	3
2 772	2 733	2 966	17	3 088	2 840	2 893
22 936	22 794	24 376		24 508	22 900	23 054
				Poster utenom balansen:		
8 491	7 975	8 852	5, 6	8 852	7 975	8 491

6 ENDRING I EGENKAPITALEN

Endring i egenkapital i morbanken	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.17	686	2	290	1 671	100	24	2 772		2 772
IFRS 9 implementeringseffekt			-0,5	-0,9			-1,3		-1,3
Egenkapital 01.01.18	686	2	289	1 670	100	24	2 771		2 771
Utbytte fra 2017, utbetalt 2018			-40	-3			-43		-43
Utbetalte renter fondsobligasjoner						-3	-3		-3
Emisjon i Q2 2018	44	16	-60						
Resultat før øvrige resultatposter						234	234		234
Poster som reverseres over resultat:									
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader						7	7		7
Egenkapital 30.09.18	730	18	189	1 667	100	262	2 966	0,0	2 966

Utbytteemisjon i 2018 ved utstedelse av 438.942 nye egenkapitalbevis til tegningskurs 136,69 kr. Fond for urealiserte gevinster utgjør 24,2 millioner kroner per 30.09.18. Beløpene inngår i annen egenkapital.

Endring i egenkapital i morbanken	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.17	676	2	236	1 515		14	2 443		2 443
Utbytte fra 2016, utbetalt 2017			-40	-5			-45		-45
Emisjon Q2 2017	10						10		10
Fondsemisjon					100		100		100
Utbetalte renter på fondsemisjonen						-0,2	-0,2		-0,2
Resultat før øvrige resultatposter						217	217		217
Poster som reverseres over resultat:									
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg						8	8		8
Egenkapital 30.09.17	686	2	196	1 510	100	239	2 733		2 733

Utbytteemisjon i 2017 ved utstedelse av 100.000 nye egenkapitalbevis til tegningskurs 100,00 kr. Fond for urealiserte gevinster utgjør 21,8 millioner kroner per 30.09.17. Beløpene inngår i annen egenkapital.

Endring i egenkapital i konsern	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.17	686	2	290	1 671	100	142	2 890	3,1	2 893
IFRS 9 implementeringseffekt			-0,5	-0,9			-1,3		-1,3
Egenkapital 01.01.18	686	2	289	1 670	100	142	2 889	3,1	2 892
Utbytte fra 2017, utbetalt 2018			-40	-3			-43	-1,0	-44
Utbetalte renter fondsobligasjoner						-3	-3		-3
Salg 5 % av aksjer i datterselskap jan 2018						0,8	0,8	0,2	1
Emisjon i Q2 2018	44	16	-60						
Resultat før øvrige resultatposter						234	234	2,1	236
Poster som reverseres over resultat:									
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader						-0,4	-0,4		-0,4
Andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet						7	7		7
Egenkapital 30.09.18	730	18	189	1 667	100	380	3 084	4,5	3 088

Endring i egenkapital i konsern	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.17	676	2	236	1 515		146	2 575	3,4	2 578
Utbytte/gaver fra 2016, utbetalt 2017			-40	-5			-45	-1,4	-46
Emisjon Q2 2017	10						10		10
Fondsemisjon					100		100		100
Utbetalte renter på fondsemisjonen							-0,2		-0,2
Resultat før øvrige resultatposter						190	190	1,2	191
<i>Poster som reverseres over resultat:</i>									
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg						8	8		8
Andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet						-0,5	-0,5		-0,5
Egenkapital 30.09.17	686	2	196	1 510	100	343	2 837	3,1	2 840

7 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morbank			Konsern		
2017	Q3 2017	Q3 2018	Q3 2018	Q3 2017	2017
Kontantstrøm fra virksomheten					
352	275	290	294	250	343
			-21	-21	-34
3					
-4					-4
10	7	7	8	9	12
-5	-2	2	2	-2	-5
-57	-61	-74	-74	-61	-58
-926	-963	-1 332	-1 339	-965	-929
869	589	1 131	1 133	590	872
-189	-152	201	201	-152	-189
-77	-62	-291	-291	-62	-77
43	-19	-4	-18	-23	41
-59	1	38	43	-0	-59
-39	-386	-33	-63	-438	-87
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter					
-3	-6	-12	-7	-5	-4
-112	-43	-59	-36	7	-63
-116	-49	-71	-43	1,4	-67
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter					
136	302	38	38	302	136
150	150	47	47	150	150
-35	-33	-43	-42	-31	-36
251	419	42	43	421	250
96	-15	-63	-63	-15	96
38	38	134	134	38	38
134	23	71	71	23	134
96	-15	-63	-63	-15	96

8 RESULTAT FRA KVARTALSREGNSKAPENE

Resultat	Konsern						
	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018
Renteinntekter, amortisert kost ¹	148	154	156	157	140	148	151
Renteinntekter, øvrige					12	14	15
Rentekostnader	61	61	61	59	60	66	68
Netto renteinntekter	88	93	96	97	92	96	98
Provisjonsinntekter	45	52	55	58	56	60	56
Provisjonskostnader	5	5	6	6	5	6	6
Andre inntekter	3	2	2	2	3	3	9
Netto provisjons- og andre inntekter	42	49	52	55	54	57	59
Utbytte	2	4		5	11	6	3
Netto resultat fra eierinteresser	8	6	7	13	6	8	7
Netto resultat fra andre finansielle investeringer	2	2	-1	2	-2	20	1
Netto resultat fra finansielle investeringer	12	13	6	19	15	34	11
Sum netto inntekter	142	154	154	171	161	187	168
Lønnskostnader	36	34	33	42	42	39	38
Andre driftskostnader	29	32	29	35	22	36	35
Av- og nedskrivninger	3	3	3	3	3	3	3
Sum kostnader	67	70	64	81	67	77	75
Resultat før tap og skatt	75	84	89	91	94	109	93
Tap på utlån og garantier	-4	2	0,3	-3	1	6	-4
Gevinst, tap og nedskrivning(-) av aksjer, egenkapitalbevis og andeler	-2			2			
Resultat før skatt	77	82	89	95	93	103	97
Skattekostnad	17	20	21	17	18	18	22
Resultat før øvrige resultatposter	60	62	68	79	76	85	75
Majoritetsandel av resultat før øvrige resultatposter	59,3	61,5	67,2	78,5	75,2	84,9	74,2
Minoritetsandel av resultat før øvrige resultatposter	0,2	0,5	0,5	-0,01	0,4	0,4	1,3
Resultat per. egenkapitalbevis	kr 3,23	kr 3,34	kr 3,74	kr 4,10	kr 3,96	kr 4,21	kr 3,72
Utvidet resultat etter IAS 1							
Resultat for perioden	60	62	68	79	76	85	75
Poster som reverseres over resultat							
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	0,8	3,2	3,6	2,4			
Andel andre inntekter og kostnader fra FKV	0,1	-0,6	0,1	-2,4	-0,5	-0,01	0,1
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifiser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader					6,4	0,7	-0,2
Poster som ikke reverseres over resultat							
Estimatavvik IAS 19 pensjon				-23			
Sum over andre inntekter og kostnader	1	3	4	-23	6	1	-0,1
Totalresultat	60	65	71	55	81	86	75
Majoritetsandel av totalresultat	60,2	64,1	70,8	55,5	81,0	85,6	74,2
Minoritetsandel av totalresultat	0,2	0,5	0,5	-0,01	0,4	0,4	1,3
Resultat per. egenkapitalbevis	kr 3,27	kr 3,48	kr 3,92	kr 2,81	kr 4,22	kr 4,19	kr 3,67

1 Renteinntekter for 2017 er lagt inn på linjen «Renteinntekter, amortisert kost», og inkluderer renteinntekter fra finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat, og ikke omarbeidet etter IFRS 9.

9 NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1 Regnskapsprinsipper

Delårsrapporten for Sparebanken Telemark omfatter perioden 01.01.-30.09.18. Delårsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IAS 34 Interim Financial Reporting og etter de samme prinsippene som ble benyttet i årsregnskapet for 2017. Dette gjelder dog ikke finansielle instrumenter, der IFRS 9 har erstattet IAS 39 fra 01.01.18.

En beskrivelse av regnskapsprinsipper som er benyttet ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsregnskapet for 2017, og delårsregnskapet er avlagt i henhold til disse regnskapsprinsippene.

Alle tall er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er oppgitt. Presentasjonsvalutaen er i norske kroner som også er bankens og konsernets funksjonelle valuta.

IFRS 9 er implementert per 01.01.18. Effekten av implementeringen av IFRS 9 og utfyllende beskrivelse er nærmere beskrevet i note 40 til årsregnskapet for 2017.

IFRS 9 introduserte en endring i IAS 1.82 med virkning

fra 01.01.18. Som følge av denne endringen skal renteinntekter beregnet etter effektiv rentes metode presenteres separat i resultatoppstillingen. Dette innebærer at renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter, amortisert kost». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter øvrige». Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

IFRS standarder og fortolkninger som er vedtatt men ikke trådt i kraft

Nye og endrede regnskapsstandarder og fortolkninger utgitt av IASB vil kunne påvirke konsernets fremtidige rapportering. Alle mulige effekter av de nye standardene er ikke gjennomgått.

Konsernet har valgt å ikke tidlig implementere IFRS 16 «Leieavtaler». Konsernet har vurdert virkningen av IFRS 16 og forventer ikke at denne vil få vesentlige regnskapsmessige effekter.

Regnskapsprinsipper og balanseposter oppsummert

Konsern 30.09.18

Eiendeler	Virkelig verdi over totalresultat (OC)	Virkelig verdi over resultat	Egenkapitalmetoden	Historisk kost basis	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				71	71
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				875	875
Netto utlån til og fordringer på kunder	13 878	1 456		5 840	21 175
Rentebærende verdipapirer		1 209			1 209
Finansielle derivater		20			20
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		733			733
Eierinteresser i konsernselskaper					
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet og tilknyttet selskap			210		210
Varige driftsmidler				167	167
Utsatt skattefordel				15	15
Andre eiendeler				33	33
Sum eiendeler	13 878	3 417	210	7 001	24 508
Gjeld					
Innskudd fra kredittinstitusjoner				150	150
Innskudd fra kunder				15 201	15 201
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				5 605	5 605
Finansielle derivater		6			6
Ansvarlig lånekapital				250	250
Annen gjeld og forpliktelser				206	206
Sum gjeld		6		21 413	21 419

Note 2 Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger

Ved utarbeidelsen av delårsrapporten foretar ledelsen estimater og skjønsmessige vurderinger, samt tar forutsetninger som vil kunne påvirke effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper og således

regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I årsregnskapet for 2017 er det redegjort nærmere for bruk av vesentlige estimater og forutsetninger.

Note 3 Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten banken styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner.

Rapporteringen av segmenter til bankens øverste beslutningsorgan (styre) er inndelt i følgende områder: personmarkeds kunder (PM) og bedriftsmarkeds kunder (BM).

Konsern	30.09.18				30.09.17			
	PM	BM	Ufordelt	Totalt	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekter	171	116	-1	286	168	108	-0,3	276
Netto provisjonsinntekter	101	29	26	156	95	23	18	136
Andre driftsinntekter	48	20	5	74	48	16	-27	38
Driftskostnader	160	33	27	220	149	35	17	201
Resultat før tap	159	133	4	296	163	112		248
Tap på utlån og garantier		2		2	1	-3		-2
Resultat før skatt	159	130	4	294	161	115		250
Utlån til kunder	14 218	6 956		21 175	13 429	6 466		19 895
Andre eiendeler			3 333	3 333			3 006	3 006
Sum eiendeler per segment	14 218	6 956	3 333	24 508	13 429	6 466	3 006	22 900
Innskudd fra kunder	11 208	3 993		15 201	9 845	3 942		13 787
Annen gjeld og egenkapital			9 307	9 307			9 113	9 113
Sum egenkapital og gjeld per segment	11 208	3 993	9 307	24 508	9 845	3 942	9 113	22 900

Konsern	31.12.17			
	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekter	227	147	-1	374
Netto provisjonsinntekter	128	32	29	188
Andre driftsinntekter	54	19	-14	59
Driftskostnader	207	49	26	282
Resultat før tap	202	149		339
Tap på utlån og garantier	-3	-2		-5
Resultat før skatt	204	151	-12	343
Utlån til kunder	13 580	6 259		19 839
Andre eiendeler			3 215	3 215
Sum eiendeler per segment	13 580	6 259	3 215	23 054
Innskudd fra kunder	9 988	4 080		14 068
Annen gjeld og egenkapital			8 986	8 986
Sum egenkapital og gjeld per segment	9 988	4 080	8 986	23 054

Note 4 Kapitaldekning

Banken følger EUs kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR.

Basel III/ CRD IV, ble vedtatt den 22.08.14 med ikrafttreden 30.09.14, og er en tilpasning til EUs kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak, som innebærer at kravene til kapitaldekning gradvis har økt frem til 2017. Etter de nye reglene er det minstekrav til ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital.

Per 30.09.18 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og motsyklisk buffer 2,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til minstekravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at minstekravet til ren kjernekapitaldekning er på 12,0 prosent, kjernekapitaldekning på 13,5 prosent og kapitaldekning på 15,5 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et individuelt Pilar II krav for banken på 2,2 prosent med virkning fra 31.12.17.

Fra 2018 foretar banken forholdsmessig konsolidering for eierandeler i foretak i samarbeidende grupper ref. Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt Norge AS og SamSpar Bankinvest AS (BN Bank). I tillegg er full innfasing av overgangsregelverket under CRD IV gjennomført fra 2018.

Bankens investering i datterselskap faller inn under størrelsesunntaket i forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpassing av CRR/CRD IV § 17. Det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

Banken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Forholdsmessig konsolidering	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Ansvarlig kapital			
Ren kjernekapital	2 776		
Kjernekapital	2 946		
Ansvarlig kapital	3 295		
Beregningsgrunnlag	17 529		
Kapitaldekning			
Ren kjernekapitaldekning	15,8 %		
Kjernekapitaldekning	16,8 %		
Kapitaldekning	18,8 %		
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	8,1 %		

Kapitaldekning for morbanken uten forholdsmessig konsolidering

	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Kjernekapital			
Eierandelskapital	730	686	686
Overkursfond	18	2	2
Hybrid kapital	100	100	100
Utjevningfond	189	196	290
Sparebankens fond	1 667	1 510	1 671
Annen egenkapital	28	22	24
Udisponert resultat	234	217	
Balanseført egenkapital	2 966	2 733	2 772
Balanseført egenkapital som ikke inngår i ren kjernekapital	-96	-217	-43
Fondsobligasjoner (hybridkapital) inkludert i bokført egenkapital	-100	-100	-100
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-1	-1	-1
Overfinansiering av pensjonsforpliktelse	0	-6	0
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-528	-357	-378
Ren kjernekapital	2 241	2 051	2 250
Fondsobligasjoner	100	100	100
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-3	-36	-45
Kjernekapital	2 337	2 115	2 306
Ansvarlig lånekapital	250	200	200
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-12	-56	-57
Ansvarlig kapital	2 576	2 259	2 448
Risikovektet beregningsgrunnlag			
Kreditrisiko	12 019	11 409	11 519
Operasjonell risiko	965	918	965
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	25	10	8
Totalt beregningsgrunnlag	13 009	12 337	12 492
Kapitaldekning			
Ren kjernekapitaldekning	17,2 %	16,6 %	18,0 %
Kjernekapitaldekning	18,0 %	17,1 %	18,5 %
Kapitaldekning	19,8 %	18,3 %	19,6 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	9,8 %	9,0 %	10,0 %
Bufferkrav	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Bevaringsbuffer	325	308	312
Motsyklisk buffer	260	185	250
Systemrisikobuffer	390	370	375
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	976	864	937
Minimumskrav til ren kjernekapital	585	555	562
Tilgjengelig ren kjernekapital	680	633	751

Spesifikasjon av risikovektet kredittrisiko	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Lokale og regionale myndigheter	41	11	5
Institusjoner	194	236	249
Foretak	1 335	1 654	1 256
Massemarked	2 121	1 460	1 761
<i>Pantesikkerhet i eiendom:</i>			
- Pantesikkerhet i boligeiendom	5 493	5 224	5 120
- Pantesikkerhet i næringseiendom	2 205	2 508	2 513
Forfalte engasjementer	62	50	64
Obligasjoner med fortrinnsrett	65	57	62
Andeler i verdipapirfond	9	5	10
Egenkapitalposisjoner	319	22	310
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	175	182	168
Sum kredittrisiko	12 019	11 409	11 519

Note 5 Utlån til og fordringer på kunder

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.09.17	30.09.18		30.09.18	30.09.17	31.12.17
214	214	241	Primærnæringer	241	214	214
234	223	257	Bygg og anlegg	257	223	234
334	327	356	Varehandel, hotell og restaurant	356	327	334
215	212	240	Transport og kommunikasjon	240	212	215
3 317	3 280	3 558	Eiendomsdrift	3 528	3 241	3 279
1 265	1 464	1 493	Eiendomsdrift borettslag	1 493	1 464	1 265
454	427	491	Tjenesteytende næring	491	427	454
103	94	170	Finansiell og offentlig sektor	170	94	103
307	363	360	Øvrige næringer	360	363	307
6 443	6 603	7 167	Sum bedriftsmarkedet	7 136	6 565	6 405
13 554	13 454	14 147	Personmarked	14 147	13 454	13 554
19 998	20 057	21 314	Brutto utlån og fordringer på kunder	21 283	20 018	19 960
121	123	108	Tap på utlån til amortisert kost	108	123	121
		7	Tap på utlån til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	7		
		-7	Verdiendringer utover tapsnedskrivninger	-7		
19 877	19 933	21 205	Netto utlån og fordringer på kunder	21 175	19 895	19 839
19 998	20 057	21 314	Sum brutto utlån	21 283	20 018	19 960
7 862	7 676	8 276	Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt	8 276	7 676	7 862
630	299	576	Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt	576	299	630
28 489	28 032	30 165	Brutto utlånt inkl. kredittforetak	30 134	27 993	28 451
1 186	1 220	1 456	Herav fastrenteutlån	1 456	1 220	1 186

Kredittkvalitet i utlånsporteføljen

Brutto utlån	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 01.01.18	18 715	1 094	151	19 960
Overført til trinn 1	283	-264	-19	0
Overført til trinn 2	-484	486	-2	0
Overført til trinn 3	-9	-7	16	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6 511	408	2	6 920
Økning i saldo eksisterende lån	479	42	3	524
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-1 520	-76	-4	-1 600
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-4 118	-382	-17	-4 518
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0,1		-3	-3
Balanse 30.09.18	19 855	1 301	127	21 283

Avsetningsgrad
0,6 %
Note 6 Overføring av finansielle eiendeler

Banken overfører utlån gjennom salg av kundens boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS eller lån til næringsseiendom til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

Banken selger boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte boliglånene. Det er hittil i 2018 netto overført lån og kreditter til en verdi av 414 (315) millioner kroner. Totalt er det fraregnet lån og kreditter til SpareBank 1 Boligkreditt for 8.276 (7.676) millioner kroner ved utgangen av kvartalet. Utlånene selges til virkelig verdi som normalt er balanseført verdi, se note 5 for spesifikasjon av utlån.

Banken mottar provisjon for de solgte lånene og kredittene tilsvarende renteinntekten på lånene redusert med gjennomsnittlig finansieringskostnad i kredittforetakene og administrasjonskostnader. I den grad det oppstår tap vil dette bli avregnet mot den provisjonen samtlige aksjonærer mottar for den gjenstående del av kalenderåret.

De overførte lånene må ha en LTV på under 75 prosent (60 prosent på kreditter) på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de solgte lånene fra Sparebanken Telemark er på ca. 53 (51) prosent.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS har Sparebanken Telemark også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 9 prosent. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette, med mindre det

foretas andre grep for å redusere behovet for kapital. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Boligkreditt hadde ved kvartalsskiftet ca. 17 prosent ansvarlig kapital, hvorav ca. 13 prosent er ren kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i selskapet har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital i henhold til denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

Sparebanken Telemark har tilbakeført 54 (overført 91) millioner kroner næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt AS hittil i 2018. Banken har overførte lån og kreditter til SpareBank 1 Næringskreditt for 576 (299) millioner kroner ved utgangen av kvartalet.

De overførte lånene må ha en LTV på under 60 prosent på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de solgte lånene fra Sparebanken Telemark er på ca. 42 (35) prosent.

Næringskreditt hadde ved kvartalsskiftet ca 24 prosent kapitaldekning, hvorav ca. 18 prosent er ren kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i selskapet har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital i henhold til denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

For mer informasjon vedrørende avtalene se note 9 i årsregnskapet for 2017.

Note 7 Tap på utlån, garantier m.v

IFRS 9 er implementert fra 01.01.18. Siden sammenligningstall ikke er omarbeidet, følger sammenligningstallene under etter prinsippene i IAS 39. For detaljert beskrivelse av tapsmodellene

prinsippnoten og note 40 i årsrapporten for 2017. Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre se note 5.

Tap på utlån og garantier	01.01.18	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbet. tidl. konstatert	30.09.18
Avsetning til tap etter amortisert kost bedriftsmarkedet	86,6	3,1	-3,4	86,3
Avsetning til tap amortisert kost personmarkedet	31,3	-1,3		30,0
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	6,7	0,2		6,9
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	124,6	1,9	-3,4	123,2
Presentert som:				
Netto utlån til kunder - avsetning til tap på utlån	115,3	3,3	-3,4	115,2
Annen gjeld - avsetninger, garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	9,3	-1,4		7,9

Periodens tap på utlån og garantier	Q3 2018	Q3 2017	2017
Endring i individuelle nedskrivninger	i.a	-15,3	-20,3
Endring i gruppewise nedskrivninger	i.a	2,7	-0,9
Endringer i IFRS 9 nedskrivninger	-1,5	0,0	0,0
Konstatert tap med tidligere nedskrivninger	6,0	0,0	14,0
Konstatert tap uten tidligere nedskrivninger	0,0	12,7	5,3
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-2,4	-2,0	-2,8
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	0,1	0,0	0,0
Sum tap på utlån og garantier	2,2	-1,9	-4,7

I det følgende presenteres balanseført avsetning totalt for porteføljen som omfattes av nedskrivningsreglene etter IFRS 9.

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn.

Avstemmingsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, hvilket forutsettes å skje før eventuell ny måling av tapsavsetning nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår
- Nye utstedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetalinger, opptrekk eksisterende kreditt og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er

Balansført tapsavsetning	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 01.01.18	34,4	33,4	56,7	124,6
Avsetning til tap overført til Trinn 1	11,4	-6,3	-5,1	0,0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-2,3	2,8	-0,5	0,0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-0,2	-0,5	0,7	0,0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	9,5	5,1	0,2	14,8
Økning i måling av tap	3,3	13,5	10,2	26,9
Reduksjon i måling av tap	-20,3	-4,7	-0,7	-25,7
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-4,0	-7,5	-2,5	-14,0
Endring som skyldes konstaterede nedskrivninger (konstaterede tap)			-3,4	-3,4
Balanse 30.09.18	31,8	35,7	55,7	123,2
<i>herav bedriftsmarkedet</i>	24,4	19,1	42,7	86,3
<i>herav personmarkedet</i>	7,3	16,6	13,0	36,9

Individuelle nedskrivninger	30.09.17	31.12.17
Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier pr 1.1	64,9	64,9
+ nye individuelle nedskrivninger	8,6	12,2
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger	7,4	14,0
- Konstaterede tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	22,5	18,6
Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier ved periodens slutt	43,5	44,5

Gruppenedskrivninger	30.09.17	31.12.17
Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier pr 1.1	79,7	79,7
Endringer i gruppenedskrivninger	2,7	-0,9
Gruppenedskrivninger på utlån og garantier ved periodens slutt	82,4	78,8

Note 8 Finansielle derivater

Tabellen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld, samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld.

Kontraktsvolumet viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene,

og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring. Virkelig verdi sikring benyttes for innlån og sikringsbokføring benyttes ikke for sikring av utlån og investeringer.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes. Alle rentebytteavtalene er basert på observerbare markedsdata.

Virkelig verdi sikring	Konsern		
	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring	5,67	-2,52	0,46
Total gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen	-5,63	2,52	-0,46
Sum virkelig verdi sikringer	0,03	0,00	0,00

	30.09.18			30.09.17			31.12.17		
	Kontraks- sum	Virkelig verdi Eiendeler Forplikt.		Kontraks- sum	Virkelig verdi Eiendeler Forplikt.		Kontraks- sum	Virkelig verdi Eiendeler Forplikt.	
Rentebytteavtale - sikring av kunderelaterte avtaler til virkelig verdi over resultatet	1 488		6	1 021		14	971		13
Rentebytteavtale - sikring av virkelig verdi av fastrenteinnlån	575	20		100	7		100	4	
Totalt renteinstrumenter	2 063	20	6	1 121	7	14	1 071	4	13
	Virkelig verdi			Virkelig verdi			Virkelig verdi		
Finansielle derivater til virkelig verdi	Eiendeler Forplikt.			Eiendeler Forplikt.			Eiendeler Forplikt.		
Verdsettelse basert på priser i et aktivt marked									
Verdsettelse basert på observerbare markedspriser		20	6		7	14		4	13
Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata									
Sum finansielle derivater til virkelig verdi		20	6		7	14		4	13

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Note 9 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser. Banken utarbeider årlig en likviditetsstrategi, som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for banken er å opprettholde bankens overlevelsessevne i en normalsituasjon, uten ekstern funding i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 90 dager i en

«stor stress» situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Banken har en daglig styring etter ovennevnte mål. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Gjenværende restløpetid på bankens langsiktige finansiering var ved utgangen av kvartalet på 3,1 (2,7) år.

LCR var 183 (134) prosent ved utgangen av kvartalet og gjennomsnittlig LCR var 246 (152) prosent hittil i år.

Note 10 Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank				Konsern		
2017	Q3 2017	Q3 2018		Q3 2018	Q3 2017	2017
			Provisjonsinntekter			
4	3	3	Garantiprovisjon	3	3	4
9	7	7	Verdipapiromsetning og forvaltning	7	7	9
39	29	29	Forsikringstjenester	29	29	39
61	45	51	Betalingsformidling	51	45	61
			Provisjonsinntekter eiendomsmegling	26	18	26
3	2	4	Andre provisjonsinntekter	4	2	3
117	87	94	Sum provisjonsinntekt ekskl. kredittforetak	120	105	143
66	47	50	Provisjonsinntekter fra SB1 Boligkreditt *	50	47	66
0,9	0,3	3,0	Provisjonsinntekter fra SB1 Næringskreditt *	3,0	0,3	0,9
184	134	146	Sum provisjonsinntekt	172	152	210
			Provisjonskostnader			
21	15	16	Betalingsformidling	16	15	21
0,6	0,4	0,5	Andre gebyrer og provisjonskostnader	0,5	0,4	0,6
22	16	16	Sum provisjonskostnader	16	16	22
163	118	130	Netto provisjonsinntekter	156	136	188
			Andre driftsinntekter			
2	2	2	Leieinntekter faste eiendommer	2	2	3
		4	Gevinst ved salg av eiendom	4		
			Andre inntekter eiendomsmegling	8	5	6
0,3	0,1	0,04	Andre driftsinntekter	0,04	0,1	0,3
2	2	6	Sum andre driftsinntekter	14	7	9
165	120	136	Netto provisjons- og andre inntekter	171	143	197

* Banken mottar provisjonsinntekter for overførte lån og kreditter fra SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt inntil de er nedbetalt av lånekunden. Provisjonen beregnes hver måned av akkumulert saldo på overførte lån og kreditter, og provisjonssatsen er en andel av den margin som kredittforetakene har på sine lån og kreditter.

Note 11 Netto resultat fra finansielle eiendeler

Morbank				Konsern		
2017	Q3 2017	Q3 2018		Q3 2018	Q3 2017	2017
11	6	19	Utbytte fra aksjer	19	6	11
2	2	1	Utbytte fra datterselskap			
50	50	22	Inntekt av eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	21	21	34
51	51	24	Netto resultat fra eierinteresser	21	21	34
4	4	-4	Netto resultat fra obligasjoner og sertifikater	-4	4	4
		-0,03	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	-0,03		
0,2	-0,4	1,2	Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	1,2	-0,4	0,2
0,2	-0,4	1,1	Netto resultat fra finansielle derivater	1,1	-0,4	0,2
1	-1	-0,1	Realiserte instrumenter vurdert til virkelig verdi*	-1	-1	1
		22	Verdiendring av instrumenter vurdert til virkelig verdi	22		
0,2	0,2		Nedskrivning av instrumenter vurdert til virkelig verdi*		0,2	0,2
1	-1	22	Netto resultat fra aksjer, egenkapitalbevis og andeler	21	-1	1
67	61	62	Sum netto resultat fra finansielle investeringer	59	31	50

* Kategorien tilgjengelig for salg er tatt bort i IFRS 9, og vil fom 01.01.18 inneholde gjeldsinstrumenter som er klassifisert som virkelig verdi over totalresultatet med reklassifisering

Note 12 Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre se note 5.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Tabellene under viser klassifisering av finansielle instrumenter i;

- Kategori 1 Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat
- Kategori 2 Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat, bestemt regnskapsført til virkelig verdi
- Kategori 3 Finansielle derivater som sikringsinstrumenter
- Kategori 4 Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg (utgår under IFRS 9 i 2018)
- Kategori 5 Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost inkludert forpliktelse som er utpekt som sikringsobjekter

30.09.18	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker					71	71
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					875	875
Netto utlån til og fordringer på kunder	13 878	1 456			5 840	21 175
Rentebærende verdipapirer	1 209					1 209
Finansielle derivater			20			20
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	733					733
Sum eiendeler	15 820	1 456	20		6 787	24 082

Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner					150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder					15 201	15 201
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					5 605	5 605
Finansielle derivater	6					6
Ansvarlig lånekapital					250	250
Sum gjeld	6				21 207	21 213

30.09.17	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker					23	23
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					1 039	1 039
Netto utlån til og fordringer på kunder		1 220	0,0		18 675	19 895
Rentebærende verdipapirer		902	0,0			902
Finansielle derivater			7			7
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler				601		601
Sum eiendeler		2 122	7	601	19 736	22 467

Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner					150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder					13 787	13 787
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					5 734	5 734
Finansielle derivater	14					14
Ansvarlig lånekapital					200	200
Sum gjeld	14				19 872	19 886

31.12.17	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker					134	134
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					1 076	1 076
Netto utlån til og fordringer på kunder		1 186			18 653	19 839
Rentebærende verdipapirer		918				918
Finansielle derivater			4			4
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler				673		673
Sum eiendeler		2 103	4	673	19 863	22 644

Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner					150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder					14 068	14 068
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					5 552	5 552
Finansielle derivater	13					13
Ansvarlig lånekapital					200	200
Sum gjeld	13				19 970	19 984

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifisert i ulike nivåer
Nivå 1: Verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder.

Markedspris på balansedagen er benyttet. Markedet anses aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksternt observerbare priser, kurser eller renter fra en børs, forhandler, megler eller lignende, og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer, statskasseveksler og statsobligasjoner.

Nivå 2: Verdsettelse ved bruk av observerbare markedsdata.

Verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder. Verdien er basert på nylige observerbare

markedsdata i form av en transaksjon i instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter.

Nivå 3: Verdsettelse på annen måte enn basert på observerbare markedsdata.

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig ved bruk av nivå 1 eller 2 benyttes verdsettelses-metoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon. Instrumenter i denne kategori verdsettes etter metoder som er basert på estimerte kontantstrømmer, vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, og modeller hvor vesentlige parametere ikke er basert på observerbare markedsdata eller eventuelle bransjestandarder.

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre (se note 5).

Eiendeler	30.09.18				30.09.17			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
-Fastrenteutlån			1 456	1 456			1 220	1 220
-Rentebærende verdipapirer		1 209		1 209		902		902
-Derivater		20		20		7		7
-Boliglån til virkelig verdi over OCI			13 878	13 878				
-Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	51	10	672	733	13	45	544	601
Sum eiendeler til virkelig verdi	51	1 239	16 007	17 296	13	953	1 764	2 730
Forpliktelser								
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet								
-Derivater		6		6		14		14
Sum forpliktelser til virkelig verdi		6		6		14		14

Eiendeler	31.12.17			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
-Fastrenteutlån			1 186	1 186
-Rentebærende verdipapirer		918		918
-Derivater		4		4
-Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	51	9	613	673
Sum eiendeler til virkelig verdi	51	931	1 799	2 781
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
-Derivater		13		13
Sum forpliktelser til virkelig verdi		13		13

	Fastrente- utlån	Boliglån til virkelig verdi over OCI	Aksjer, ek-bevis og andeler	Totalt
Verdiendringer på instrumenter i nivå 3				
Balanseført verdi 31.12.17	1 186		613	1 799
Netto gevinst/tap (-) gjennom året	-9		21	12
Tilgang	364	12 376	38	12 779
Avgang	-84	1 502	-0,3	1 418
Balanseført verdi 30.09.18	1 456	13 878	672	16 007

Utover ovennevnte finansielle eiendeler og gjelder som er balanseført til virkelig verdi er bankens øvrige finansielle eiendeler og gjeld (finansielle instrumenter) balanseført til amortisert kost. Virkelig verdi av disse finansielle instrumentene forventes ikke å avvike vesentlig fra balanseført verdi.

Note 13 Andre eiendeler

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.09.17	30.09.18		30.09.18	30.09.17	31.12.17
			Kundefordringer	20	13	10
2			Opptjente ikke mottatte inntekter			2
2	10	8	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	10	10	2
1	30		Annet	3	30	1
5	40	8	Sum andre eiendeler	33	53	15

Note 14 Innskudd fra kunder

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av innskudd fra døtre. Disse tilhører sektor omsetning/drift eiendommer.

	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Innskudd fordelt på sektor og næring			
Primærnæringer	108	115	122
Bygg og anlegg	254	197	275
Varehandel, hotell og restaurant	494	509	497
Transport og kommunikasjon	166	138	137
Eiendomsdrift	1 020	1 004	1 038
Eiendomsdrift borettslag	219	219	212
Tjenesteytende næring	1 190	1 067	1 089
Finansiell og offentlig sektor	404	508	469
Øvrige næringer	354	191	247
Sum næring	4 210	3 947	4 086
Personmarked	10 991	9 841	9 982
Sum innskudd fra kunder	15 201	13 787	14 068

Note 15 Annen gjeld og forpliktelser

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.09.17	30.09.18		30.09.18	30.09.17	31.12.17
			Annen gjeld og forpliktelser			
3	3	8	Avsetning tap på garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	8	3	3
19	10	18	Påløpte kostnader / mottatte, ikke opptjente inntekter	27	12	23
11	3	10	Leverandørgjeld	12	6	12
77	57	61	Betalbar skatt	62	59	79
31	11	28	Netto pensjonforpliktelse	28	11	31
4	4	4	Tidligere avsatte, ikke utbetalte gaver	4	4	4
10	21	31	Mellomværende kredittforetak	31	21	10
13	52	26	Annen gjeld	34	58	17
168	161	187	Sum annen gjeld og forpliktelser	206	174	178
			Andre forpliktelser			
1 872	1 962	1 800	Ubenyttede kreditter	1 800	1 962	1 872
349	300	336	Garantier	336	300	349
2 221	2 261	2 136	Sum andre forpliktelser	2 136	2 261	2 221
			Pantstillelser			
319	376	312	Verdipapirer	312	376	319
319	376	312	Sum pantstillelser	312	376	319

Pågående rettsvister

Banken er ikke involvert i rettsvister som innebærer avsetningsbehov for fremtidige forpliktelser.

Note 16 Ansvarlig lånekapital

	30.09.18	30.09.17	31.12.17
Tidsbegrenset			
FRN ansvarlig obligasjonslån 2016/2021 med innløsningsrett for utsteder	150	150	200
FRN ansvarlig obligasjonslån 2017/2022 med innløsningsrett for utsteder	50	50	
FRN ansvarlig obligasjonslån 2018/2023 med innløsningsrett for utsteder	50		
Påløpte renter	0,9	0,8	0,8
Over-/underkurs	-0,4	-0,4	-0,4
Sum ansvarlig lån, tidsbegrenset	250	200	200
Gjennomsnittlig rente ansvarlig lånekapital	3,0 %	3,2 %	3,1 %

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Note 17 Egenkapitalbevisere og spredning av egenkapitalbevis

Det var 2 egenkapitalsbevisere per 30.09.18.

	Antall	% av totalt antall egen- kapitalbevis
Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland	3 647 791	50,0 %
Sparebankstiftelsen Telemark - Holla og Lunde	3 647 791	50,0 %
Sum eierandelskapital	7 295 582	100,0 %

Egenkapitalbevisbrøk – Morbank	30.09.18	30.09.17	01.01.18	31.12.17
Eierandelskapital	730	686	686	686
Overkursfond	18	2	2	2
Utjevningsfond ekskl utbytte og fond for urealisert gevinster	189	196	250	290
Sum egenkapitalbeviserens kapital	937	884	937	977
Sparebankens fond ekskl gaver og fond for urealiserte gevinster	1 667	1 510	1 668	1 671
Sum samfunnseid kapital	1 667	1 510	1 668	1 671
Egenkapital ekskl utbytte, fond for urealiserte gevinster, hybridkapital og annen egenkapital	2 604	2 394	2 605	2 648
Eierandelsbrøk	36,0 %	36,9 %	36,0 %	36,9 %

Banken for Telemark og telemarkinger

Organisasjonsnummer: 937 891 334
Telefon: 915 02610

post@sb1telemark.no
sb1telemark.no

Postboks 188, 3901 Porsgrunn

Storgata 117, 3921 Porsgrunn

